

de la nostra *generació* pres carn e va a les altres gentz» (Hom., 8r19); «Blanquerna considerava en sa ànima *generació* en infinitat, eternitat, per ço que no-s cuydàs que la divinal *generació* fos semblant a la *generació* qui és en les creatures --», *Blanq.* (III, 129.7). S'usà algun cop una variant provinent del nominatiu *generatio* i amb influència del popular *engendrar*: «son dexanduts d'él, no pas que tots sian sos fi<I>ls, ans hisquéran, la un del altre, per dreta *enganrasa*», Reixac (traduint *engendreüre* de la *Questa*, 100.21); 'acte d'engendrar': «longament parlaren lo philòsoph e Fèlix de la *generació* de les plantes», Lull (*Merav.*, Ag. I, 157); «de cascuna d'aquestes dues reïnes, en vida del Sr. rey En Jacme, exiren grans *generacions* de fills e de filles», Muntaner (§ 6). 'Llinatge': «Yo en loc de la alta majestat del senyor Emperador dic a les senyories vostres que a mi no par per via nenguna que sia útil negú donar treves en aquesta mala *generació*», JoMartorell (Ag. II, 117). 'Munió': exs. dels Ss. xv i xvi en el *D'Ag.* i «fou cantat lo Te Deum laudamus ab so de orgue, ab molta alegria de molta *generació* se era ajustada en la dita Seu», doc. S. xvi (Comes, *Lib. de coses ass.*, 408).

D'una forma sincopada semblant a la de Reixac, i amb aquest últim significat, però amb metàtesi: *gernació*: «vehent la molta *gernació* que en la tenda hi havia, deixà la coixinera comanant que hi posassen l'acostumat» (1866), «que n'hi ha de *gernació* a les ballades!», C. Vidal (cites en *DBal.*); «tota la *gernació* de la plassa anava espessint-se», Noller (*Vilaniu*, 114; la mateixa transposició observem en *jarnación* en el text B del Poema morisc arag. de *Yúcuř*, 216d (MzPi., *RABM* 1902, § 11); en el judeofranc. *jarnázion*, i el friülà *giarnázie* (Blondheim, *Rom.* XLIX, 345.6); de la variant catalana, s'ocupà Spitzer (en *Nph. Mgn.* 1913, 157ss.). +*Generacional* 'relatiu a les generacions, a una g'.

Generatiu. *Generatriu*. *Generador*. *Generable*, -*abilitat*. *Regenerar* [Lacav.]; *regeneració* [DTo. 1647]; qufm. «tornar a constituir un compost» (Fontserè, *CiFiNat.*, p. 99); *regeneratiu* [Lab. 1839]; *regenerable*. *Degenerar* [1647, DTo.], pres del ll. *degenerare* 'desdir del llinatge': «ser dessemblant als seus passats»; *degeneració* [Lab. 1839]; *degenerat* [id.]; *degenerador*; *degeneratiu*; *degenerescent*, -*escència*.

Generós [1344, *Ordin. Palatines*], pres del ll. *generōsus* 'de llinatge, de bona nissaga', 'noble': «si les possessions dels fruits eren comunes, doncs aytant o més se valria lo pagès com lo *generós*» 'home de la noblesa', Eiximenis (*Regiment*, cap. 92); «lo terç és del examen que deu ésser fet al gentilom o *generós* qui vol rebre l'orde de cavalleria», però ja llavors apareix també amb el sentit de 'noble de sentiments': «ans vos tinc molta obligació del que per mi fet heveu, mas confiant del vostre cor alt e *generós*, qui no pot fer sinó segons que és e lo que ha acostumat --», JoMartorell (Ag. I, 12; II, 3); pron. vulgarment *ginerós* avui en val. (MGadea, *T. del Xè* II, 156); *generositat* [Eiximenis, *D'Ag.*; DTo. 1647].

Genitiu [c. 1390, *Aversó*], pres del ll. tardà *geniti-*

vus (clàss. *genetivus*) 'natural', 'de naixement', '(cas) generador' [*Torcimany* I, 178, 182, 186, *gen. plural* I, 180, 182, 186, 202], «que lo nom numeral estiga en *genitiu* de número plural», OPou (*TbPu.*, 148); en el sentit de 'òrgans genitals', «dix que per lo pecat que avia fet de la luxúria, que'l romiatge no li valia alguna cosa: mas que-s tolgué los *genitiuus*, e après que s'auciés a si mateix» [c. 1400, o S. xv, *Rec. d'Eximplis Ag.*, n.º 326].

Genital [segle xvi, *Faules d'Isop*; Lacavalleria]; *genitàlia*. *Genitari*. *Genitori* [Lacav.]. *Genitor*, ll. *genitor*, -*oris* [S. XIII, *Usatges*]; *genitura*; més generalment *progenitor* [1803, Belv.]; *progenitura* [Lacav.]; *progènie*; *progèneta* 'progenitura': «qui'l Príncep vol dampnar, tormentat e dampnat sia tots temps, e tota sa *progèneta*», *Usatges*, 96. *Congènit*. *Ingènit* [Lab. 1839]. *Unigènit*. *Primogènit*, pròpiament 'engendrat el primer' [c. 1375, *Cròn. del Cerimoniós*]: «lo senyor rey N'Anfós, pare nostre, fou fill del rey En Jaume e de la reyna dona Blanca --- aquests rey e reyna, avis nostres, hagueren en llur vida de fills --- lo primer dels mascles, qui fo lo *primogènit*, hac nom en Jacme ---»; *primogénitura*. *Primigeni*.

Indígena [Lab. 1839], pres del ll. *indigēna*, pròpiament 'engendrat allí'; *indigenisme*.

Ingenu [-*enuo*, Lacav.], pres del ll. *ingenuus* 'nascut en el país', 'nascut lliure', 'noble, generós', d'on 'càndid'; *ingenuïtat* [id.], *ingenuament* [id.].

Derivats del gr. *γλυνομαι* 'jo engendro', de la mateixa arrel que el ll. *gignere*. *Gènesi* [BMetge, *Somni*], ll. *genesis*, gr. *γενεσις* 'creació'; *genètic*; *genètica*; *genesiac*; *genèsic*; *agenèsia*; *agenèsic*. *Monogènesi*; *monogenètic*; *monogenia*; *monogènic*; *monogenisme*; *monogenista*. *Poligènesi*; *poligenètic*; *poligenisme*; *poligenista*. *Hipogènesi*. *Endogen*, format amb *ἐνδον* 'dins'; *exogen*. *Gònade* f. o almenys *gonada* (no *gonada*, *AlcM*), ll. mod. *gonas*, -*adis*, format sobre el gr. *γονή* 'acció d'engendrar' (amb la terminació de *δεξάς*, -*άδος*, *μονάς*, -*άδος* etc.).

CPt.: *Gamo-*, compostos formats amb el gr. *γάμος* 'unió (dels dos sexes)', derivat de la mateixa família indoeuropea (cf. supra, sobre *gendre*): *gamopètal*; *gamosèpal*. *Agam*; *agàmia*; *agàmic*. *Gamofille*; *gamogastre*; *gamogènesi*.

De *γόνος* 'esperma': *gonorrea*, format amb *πέω* 'jo rajo'; *gonorreic*.

¹ *zamá* en talysh etc., *dōwā* en bakhtiari, més detalls en Oranski, *Vvedenie v Iranskiu Filologiiu*, pàgina 343. — ² És òbviament fantàstica l'etimologia gr. *γεννέα* que el P. Chabàs voldria donar al *ginea* de JRoig, i que *AlcM* li accepta ingenuament. ¿Què vindria a fer el grec clàssic en coses d'heràldica medieval i feudal?, voldríem saber-ho! D'altra banda -*éa* és accentuat, revelant òbviament un ètomon francès com *lliurea*, *gelea*, *marea* etc., mentre que aquest mot grec amb *e* breu hauria donat, si per cas, un esdrúixol. I la forma més antiga *llinea* és inequívoca.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *gendre*, *engendrar*, *engendrador*, *engendrabable*, *engen-*